

DİYALOJİK OKUMANIN BEŞ-ALTI YAŞ ÇOCUKLARIN ERKEN OKURYAZARLIK BECERİLERİNE ETKİSİ¹

Ayşe Doğan²
Ayşegül Ulutaş Keskinliç³

ÖZET

Bu araştırmada, diyalojik okumanın, beş-altı yaş çocukların erken okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu model kullanılarak deneysel bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir Anaokulu'na 2018-2019 eğitim öğretim yılında devam eden, 20 deney, 20 kontrol grubunda olmak üzere toplam 40 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada "Erken Okuryazarlık Becerileri Testi (EROT)" ve "Çocuk Tanıma Formu" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verileri analiz etmek için IBM SPSS Statistics 21 paket programı kullanılmıştır. Bağımsız ve bağımlı gruplar t-testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Diyalojik Okuma Programı'nın deney grubundaki çocukların erken okuryazarlık becerilerinde anlamlı düzeyde artış sağladığı saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Diyalojik okuma, erken okuryazarlık, resimli çocuk kitabı, okuma, yazma.

THE EFFECT OF DIALOGIC READING ON EARLY LITERACY SKILLS OF FIVE-SIX YEARS OLD CHILDREN

ABSTRACT

In this study, it was aimed to investigate the effect of dialogic reading on early literacy skills of five-six years old children. In this research, an experimental administration was carried out by using a pre-test-post-test control group model. The study group of the investigation consisted of a total of 40 children, twenty of whom were in the experimental group while twenty of them were in the control group, who were enrolled in a pre-school affiliated to Malatya Provincial Directorate of National Education in 2018-2019 school year. "Test of Early Literacy (TEL)" and "Child Recognition Form" were used in the study. IBM SPSS Statistics 21 package program was utilized to analyze the data obtained in the study. Independent and dependent groups t-tests were administered. To conclude, it was determined that the Dialogic Reading Program provided a significant increase in the early literacy skills of the children in the experimental group.

Keywords: Dialogic reading, early literacy, children's picture book, reading, writing

¹ Bu çalışma birinci yazarın Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

² Uzman, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Bölümü, Malatya / Türkiye, aysekelesyilmaz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7998-5580

³ Doç. Dr., Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Malatya / Türkiye, aysegul.ulutas@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6497-6534

GİRİŞ

Erken çocuklukta, çocuğa yüksek sesle kitap okuma dil gelişiminde; kelime hazinesini geliştirme, dinlediklerini anlayabilme, karmaşık cümle yapıları oluşturabilme, okumaya karşı ilgi duyma gibi dil gelişimine ve okuryazarlık becerilerine pek çok fayda sağlayan ve bu destekleri uzun yıllardır kabul gören araştırma temelli bir uygulamadır. Okul öncesi eğitimde, örgün eğitim kurumlarında da dil ve kavram gelişimini destekleyici olarak, dil etkinlikleri kapsamında aktivitelerinde ‘resimli çocuk kitabı okuma etkinlikleri’ sıklıkla kullanılmaktadır (Aaron 1997; Brannon, 2016; Brannon ve Dauksas, 2012; Collins, 2005; Galda ve Cullinan, 1991; Silvern, 1985; Snow, 1994, Emre 2017).

Birçok araştırmanın sonucu, çocuklara hikâye kitapları okunmasının, çocukların gelişime önemli katkı sağladığını ve bu yönde anlamlı öğrenme çıktılarının oluştuğunu göstermektedir. Düzenli olarak kitap okunan çocukların, okuryazarlık becerileri ve dil becerileri puanlarının da düzenli olarak artış gösterdiği görülmektedir (Aram ve Levin, 2002; Bıçakçı, Er ve Aral, 2017; Bus, Ijzendoorn ve Pellegrini, 1995; Isbell, Sobo ve Lindauer, 2004). Doğum itibari ile başlayan, okuma becerilerinin gelişiminde, anne-babaların da sıklıkla kullandığı hikâye kitabı okuma aktivitesi, baskın olarak çocukların, okuduğunu anlama ve ifade edici dil becerilerinde gelişimini destekler (Brannon ve Dauksas, 2012; Isbell, Sobol ve Lindauer, 2004). Belirtlen tüm bu faydaların etkilerini belirleyen en önemli etkenlerden biri ise kitabı nasıl okuduğumuz; yani okuma yöntemimizdir (Bıçakçı, Er ve Aral, 2017; Mizerka, 2000).

Yetişkinlerin çocuklarla yaptıkları okumalar, yetişkinin tek başına doğrudan yürüttüğü ve her zaman aynı doğrultuda ilerleyen, tek tip okumalar olursa, çocuğun tartışma becerilerinin ve ifade edici dil becerilerinin gelişimine sınırlı bir çerçeve içerisinde olanak verilir (Brannon, 2016). Oysa yüksek sesle kitap okuma etkinlikleri esnasında, okuryazarlık becerilerinin ve dil gelişiminin desteklenebilmesi için çocukların okuma etkinliklerine aktif katılımı, sürdürülen etkinliğin en önemli etkeni olarak kabul edilir (Brannon, 2016; Erdoğan, Atan ve diğ., 2016; Sutton, Sofka ve diğ., 2007). Erken çocukluk döneminde, çocukların dil gelişimine katkı sağlaması amaçlanıyor ise, kitabın yetişkin tarafından okunup, çocuğun pasif olduğu okumalar yeterli bulunmuyorken, farklı yöntem ve teknikler kullanılarak yapılan okumaların, çocukların dil gelişimini farklı seviyelerdeki etkisi kanıtlanmıştır (Avcı ve Yüksel, 2011; Bıçakçı, Er ve Aral, 2017; Blum, Lipsett ve Yocom, 2002; Chen, Pisani ve diğ., 2012; Chiang ve Huang, 2005; Fryer, 2015; LeRoux, 2013; Miller, Blackstock ve Miller, 1994; Mizerka, 2000; Stabile, 2009; Şimşek, 2017). Bu gerçeklikten beslenerek ve geleneksel okumaya karşın, nitelikli bir alternatif olarak karşımıza çıkan paylaşımlı kitap okuma yöntemleri, çocuğun bu sürece aktif katılımının farklı şekillerde ve oranlarda sağlandığı okuma etkinlikleridir.

Paylaşımlı kitap okuma, çocuğun etkileşimini ve aktif katılımını temel alan, ‘çocuğa kitap okuma’ değil ‘çocukla kitap okuma’ şeklinde açılım gösteren bir kavramdır (Fleury, Miramontez ve diğ., 2014; Halat, 2017). Paylaşımlı okumalar esnasında öğretmenler veya ebeveynler, çocukların okuma etkinliğine katılımını teşvik etmek amacıyla, çocuklara kitaplarla ilgili çeşitli sorular sorarlar ve kitaplar hakkında konuşurlar. Bu etkileşimli ortam da daha fazla ve daha kalıcı öğrenmeler sunar (Brannon, 2016; Erdoğan, Atan ve diğ., 2016; Whitehurst ve Lonigan, 1998). Dil becerilerinin gelişimini konu alan erken çocukluk dönemi çalışmalarında, paylaşımlı okuma çalışmaları kapsamında, kanıta dayalı olarak üç farklı yöntemin araştırmalarda yer aldığını görülmektedir (Justice ve Pullen, 2003; Whitehurst, Arnold ve diğ., 1994; Whitehurst, Epstein ve diğ., 1994; Whitehurst ve Lonigan, 1998).

- 1-Yazıyı Referans Gösterme/Print Referencing,
- 2-Etkileşimli Paylaşımlı Kitap Okuma/Interactive Shared Book Reading,
- 3-Diyalojik Okuma/Dialogical Reading' dir.

Whitehurst ve arkadaşlarının 1980'li yıllarda geliştirmeye başladığı 'Diyalojik Okuma (Dialogic Reading)' yöntemi, ilk defa 1988 yılında, çeşitli çalışmalarla literatüre sunulmuştur (What Works Clearinghouse, 2010; Whitehurst ve Falco, 1988). Kitabın karakterlerinin adlandırılması, tasvir edilmesi, kitaptaki resimlemelerin incelenmesi, sınıflandırılması, tartışılması, hikâyedeki olayların akışı, çözümlenmesi gibi süreçleri içeren diyalojik okuma, yetişkinle çocuğun etkileşimini temel alan bir okuma sürecini gerektirir. Diğer paylaşımlı okuma yöntemlerine nispeten Diyalojik Okuma Yöntemi, bu etkileşimli okuma sürecinin daha analitik ve planlı bir şekilde devam ettiği, yetişkinlerin çocukları, daha fazla etkilik katılım sağlamaları için, ilham veren sorularla ve ihtiyatlı tepkilerle teşvik ettiği bir yöntemdir. ayrıca bu sorular ve tepkiler belirli bir düzeni takip etmektedir (Jafari ve Mahadi, 2016; Whitehurst, Falco ve diğ., 1988).

Paylaşımlı kitap okuma yöntemlerinde, çocukla etkileşim, yetişkinin çocuğa yönelttiği sorularla yön bulur. Diyalojik okumayı diğer yöntemlerden ayıran nokta ise bu soru cevap etkileşimi içerisinde zamanla, çocuk ve yetişkinin rollerinin değişerek çocuğun, okunan öykünün anlatıcısı haline almasıdır (Turan ve Topçu, 2018; Zevenbergen ve Whitehurst, 2003). Okuma aktivitesi bir yetişkin tarafından başlatılır ancak süreç içerisinde roller değişir ve etkinlik daha çok çocuğun liderliğinde devam eder. Yetişkinse bir yandan aktif bir dinleyici olarak lideri takip eder, bir yandan da farklı sorular sorarak liderin konuşma alanını genişletir, bilinçli bir şekilde yeni öğrenmelere olanak tanır ve öğrenmeleri güçlendirecek tekrarlar yapar (Bıçakçı, Er ve Aral, 2017; Whitehurst, Arnold ve diğ., 1994; Whitehurst, Epstein ve diğ., 1994; Whitehurst ve Lonigan, 1998). Çocuğa okuma etkinlikleri sırasında çok fazla aktif rol veren diyalojik okuma, çocukların dil becerilerinin gelişimine yönelik yapılan çalışmalar kapsamında, erken çocukluk döneminde en fazla katkı sağlayan yöntemlerden biri olarak kabul görmektedir (Chen, Pisani ve diğ., 2012; Crain-Thoreson ve Dale, 1999; Fryer, 2015; Hindman, Skibbe ve Foster, 2014).

Yakın dönemde yapılan araştırmalar göstermektedir ki, 2-6 yaş aralığındaki çocuklarla yapılan diyalojik okuma temelli eğitim çalışmalarının, erken okuryazarlık becerileri kapsamında, çocukların ses bilgisel farkındalığını, kelime bilgisini, cümle bilgisini, okuduğunu (dinlediğini) anlama becerisini artırmaktadır ve gelişen okuryazarlığın temeli olan dil becerilerini olumlu yönde etkilemektedir (Arnold, Lonigan ve diğ., 1994; Brannon, 2012; Crain-Thoreson ve Dale, 1999; Cunningham ve Zibulsky, 2011; Evans, Williamson ve Pursoo, 2008; Justice, Mashburn ve diğ., 2008; Lonigan ve Whitehurst, 1998; Mol, Bus ve diğ., 2008; Penimonti ve Justice, 2010; Reese, Sparks ve Leyva, 2010; Valdez-Menchaca ve Whitehurst, 1992; Whitehurst, Arnold ve diğ., 1994; Whitehurst, Epstein ve diğ., 1994, Emre, 2019). Erken çocukluk döneminde edinilen okuryazarlık becerilerinin okul başarısına etkisini inceleyen çeşitli çalışmalar da bu becerilerin sadece 1.sınıfta, okumayı öğrenme sürecinde değil, ilerleyen sınıflarda da okul başarısında, aynı düzeyde etkili olduğunu göstermektedir ve bu çalışmaların sonuçlarına göre başarıda ilişki düzeyi yıllar içerisinde değişim göstermemektedir (Cunningham ve Stanovich, 1997; Dickinson ve McCabe, 2001; Juel, 1988; Kargın, Ergül ve diğ., 2015; Scarborough, 2001; Snow, Burns ve Griffin, 1998).

Okul öncesi dönemin çocuğun gelişiminde yadsınamaz bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Bu dönemin nitelikli yaşantılarla geçirilmesinin gelişimi iyileştirebileceği bir gerçektir. Çocuğun kaliteli etkileştiği materyallerin, eğitimin niteliğinin ve toplumsal ilişkilerinin, çocuğun erken akademik beceri kazanımında etki ettiği ve erken akademik becerilerinin gelişimini destekleyen her yönlü eğitimin çocuğun hazır olma düzeyini artırdığı bilinmektedir (Bıçakçı, Er ve Aral, 2018; Elliott, 2006; Meraki ve Yıldız-Bıçakçı, 2015; Uyanık ve Kandır, 2010). Çocuğun hazırbulunuşluğunun doğrudan etki ettiği ilk okuma yazma eğitimi aldığı döneme ve bu dönemdeki başarısının tüm yaşamına olan etkisi göz önüne alınarak erken okuryazarlık becerilerinin etkili kazanımının sağlandığı ‘Diyalojik Okuma’ yönteminin araştırılması ve faydalarının sunulması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır.

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni, Malatya il merkezinde beş-altı yaş grubundaki, ilkokula henüz başlamamış, normal gelişim gösteren çocuklardan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise “amaçlı çalışma grupları / uygun durum çalışma grubu” seçim yöntemi (Sönmez ve Alacapınar, 2014) doğrultusunda belirlenmiştir. Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı bir anaokulunda, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, öğrenim görmekte olan, 5-6 yaş aralığında, grubu olmak üzere toplam 40 çocuk (20 deney, 20 kontrol) çalışma grubunu oluşturmuştur.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Cinsiyet, Yaş (Ay) ve Daha Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Cinsiyete göre dağılım		Kız	%	Erkek	%	Toplam							
Deney Grubu		9	%45	11	%55	20							
Kontrol Grubu		8	%42,1	11	%57,9	19							
Toplam		17	%43,6	22	%56,4	39							
Aya göre Dağılım	60 ay	61 ay	62 ay	63 ay	64 ay	65 ay	66 ay	67 ay	68 ay	69 ay	70 ay	71 ay	72 ay
Deney Grubu Çocuk Sayısı	3	2	2	1	1	1	1	4	1	1			3
Kontrol Grubu Çocuk Sayısı	1		1	2	1			4	1	2		3	4
Daha Önceden Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu	Hiç Almamış	1 Yıl Almış		2 Yıl Almış		3 Yıl Almış		Toplam Çocuk Sayısı					
Deney Grubu	10 çocuk	9 çocuk		1 çocuk		—		20					
Kontrol Grubu	9 çocuk	4 çocuk		4 çocuk		2 çocuk		19					

Tablo 1 incelendiğinde, deney ve kontrol grubundaki çocukların cinsiyete göre dağılımı görülmektedir. Bu çocukların (%45) kız 11'i (%55) erkektir. Kontrol grubu toplamda 19 çocuktan oluşmaktadır. Deney grubu; 60 aylık 3, 62 aylık 2, 63 aylık 2, 64 aylık 1, 65 aylık 1, 66 aylık 1, 67 aylık 1, 68 aylık 4, 69 aylık 1, 70 aylık 1 ve 72 aylık 3 çocuktan oluşmaktadır. Kontrol grubu; 60 aylık 1, 63 aylık 1, 64 aylık 2, 65 aylık 1, 68 aylık 4, 69 aylık 1, 70 aylık 2, 71 aylık 3 ve 72 aylık 4 çocuktan oluşmaktadır. Deney grubunda 10 çocuk hiç okul öncesi eğitim almamıştır. Kontrol grubunda 2 çocuk 3 yıl süreyle okul öncesi eğitim almıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

2.2.1. Çocuk Tanıma Formu

Çocuk Tanıma Formu'nda katılımcı çocuklar ve aileleri ile ilgili; anne ve babaların yaş, eğitim ve gelir durumu, çocukların ise, yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, doğum sırası ve okul öncesi eğitim alıp almama özellikleri yer almaktadır.

2.2.2. Anasınıfı Çocuklarına Yönelik Erken Okuryazarlık Testi (EROT)

Erken Okuryazarlık Becerileri Testi (EROT), Türk çocuklarının erken okuryazarlık becerilerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçecek kapsamlı bir ölçme aracına duyulan gereksinimle Kargın, Büyüköztürk, Ergül & Güldenoğlu (2015) tarafından geliştirilmiştir. Bu test; alıcı dil testi, ifade edici dil testi, genel isimlendirme testi, işlev bilgisi testi, harf bilgisi testi (alıcı dilde harf bilgisi ve ifade edici dilde harf bilgisi olmak üzere iki alt testten oluşmaktadır), sesbilgisel farkındalık testi (uyak farkındalığı, ilk ses eşleştirme, son ses eşleştirme, cümleyi sözcüklerine ayırma, hece ayırma, hece birleştirme, ilk ses atma, son ses atma testleri olmak üzere toplam 8 alt testten oluşmaktadır) ve dinlediğini anlama testi olmak üzere 7 alt testten ve her alt test için farklı sayılarda maddeler olmak üzere toplamda 101 maddeden oluşmaktadır (Kargın, Ergün ve diğ., 2015).

EROT araştırmacılara uygulama yapmak üzere dört kitapçık şeklinde sunulmaktadır. Bu kitapçıklar; *Erken Okuryazarlık Testi El Kitabı*, *Sözcük Bilgisi*, *Sesbilgisel Farkındalık*, *Harf Bilgisi ve Dinlediğini Anlama* kitapçıklarıdır. *Erken Okuryazarlık Testi El Kitabı*; testin geliştirilme süreci, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ilgili literatür bilgisi ve diğer üç kitapçık doğrultusunda testin nasıl yürütülmesi gerektiği, nasıl puanlanacağı bilgilerini içerir. *Sözcük Bilgisi*, *Sesbilgisel Farkındalık* ve *Harf Bilgisi ve Dinlediğini Anlama* kitapçıkları ise çocuğa uygulanacak olan test içeriğini oluşturmaktadır. Test kapsamında her doğru cevap bir puan verilir ve çocukların test sonuçları buna göre puanlandırılır.

2.2.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması sürecinde, çocuklara ve ebeveynlerine dair bilgiler içeren 'aile ve çocuk tanıma formları', katılımcı çocukların ebeveynleri doldurmuştur. EROT, ön test ve son test kapsamında, çocukların erken okuryazarlık becerilerini ölçmek amacıyla çocuklara araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki çocuklara ön test uygulandıktan sonra deney grubundaki çocuklar ve aileleriyle, 10 hafta süreyle Diyalojik Okuma Programı yürütülmüştür. Program tamamlandığında ise deney ve kontrol grubundaki çocuklara son test kapsamında EROT tekrar uygulanmıştır.

2.2.4. Diyalojik Okuma Programı

Diyalojik Okuma Programı süresince, her hafta 7 kitap okunacak şekilde, 10 haftada toplam 70 tane resimli çocuk kitabı, diyalojik okuma yöntemiyle, çocuklar ve ebeveynleri tarafından okunmuştur. Araştırma kapsamına kullanılan kitaplar, okul öncesi resimli çocuk kitapları olarak yayımlanmış, satışa sunulmuş, bandrollü, yazarı ve yayınevi belirtilmiş, 3 yaş, 4 yaş, 5 yaş, 6 yaş ve üzeri kategorilerinde sınıflandırılmıştır;

- Bologna Çocuk Kitapları Fuarı Ödülleri,
- Kate Greenway Madalyası,
- Viyana Çocuk Kitabı Ödülü,
- Anne Kaz Ödülü,

gibi önemli ulusal yada uluslararası edebiyat ödülllerinden ya da bu ödüllerden bazılarının takdimini düzenleyen bazı kurum, kuruluş, birlik, dernek yada toplulukların, Türkiye temsilcilikleri tarafından takdim edilen ödüllerden, bir ya da birkaçını, bir ya da daha fazla dalda almaya hak kazanmış veya bu ödüllere çeşitli dallarda aday gösterilmiş resimli çocuk kitapları ve söz konusu kitapların yazar ve resimleyenlerine ait, toplamda otuziki farklı yayınevinden, yüzyirmiyedi resimli çocuk kitabı arasından, uzman görüşüne sunulmuş, seçilmiş yetmiş adet resimli çocuk kitabından oluşmaktadır. İlgili 70 adet kitap, Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2. Resimli Çocuk Kitapları

No	Kitabın Adı	Yazan/Resimleyen	Yayınevi/yılı
1	Bir dakika	Somin Ahn	ABM Yayınevi/2017.
2	Yüzyüz	Leo Lionni	Elma Yayınevi/ 2013
3	Pezzettino	Leo Lionni	Elma Yayınevi/2012
4	Yeşil Kuyruklu Fare	Leo Lionni	Elma Yayınevi/2012
5	Alexander ve Oyuncak Fare	Leo Lionni	Elma Yayınevi/2017
6	Frederick	Leo Lionni	Elma Yayınevi/2015
7	Ufaklık ve Canavar	Marcus Sauermaun/Uwe Heidschötter	Uçanbalık Yayıncılık/2016
8	Bir Fikirle Ne Yaparsın?	Kobi Yamada/Mae Besom	Nar Çocuk/2016
9	Kütüphanedeki Aslan	Michelle Knudsen/Kevin Hawkes	Uçanbalık Yayıncılık/2015
10	Kral ve Tohum	Eric Maddern ve Paul Hesse	Mandolin Yayınevi/2011
11	Norton ve Alfa	Kristyna Litten	Pearson Yayınları/2017
12	Eyvah Kalbim Kırıldı!	Elif Yemenici	Redhouse Yayıncılık/2016
13	Yaramaz Fareler	Helga Bansch	Yapı Kredi Yayınları/2014
14	Suyu Sevmeyen Krokodil	Gemma Merino	Pearson Yayınları/2016
15	Ispanaklı Yumurta	Esra Ercan Bilgiç/Nurten Deliorman	Final Kültür Sanat Yayıncılık/2014
16	Kâğıt Bebekler	Julia Donaldson/Rebecca Cobb	İş Bankası Kültür Yayıncılık/2014
17	Gece Maymunu Gündüz Maymunu	Julia Donaldson/Lucy Richards	1001 Çiçek/2015
18	İyi Yürekli Dev Memo	Julia Donaldson/Axel Scheffler	İş Bankası Kültür Yayıncılık/2016

19	Yayazula	Julia Donaldson/Axel Scheffler	İş Bankası Yayınları/2016	Kültür
20	Yayazulanın Çocuğu	Julia Donaldson/Axel Scheffler	İş Bankası Yayınları/2016	Kültür
21	Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kız'dan?	Sara Şahinkanat/ Ayşe İnan Alican	Yapı Kredi Yayınları/2014	
22	Annemin Çantası	Sara Şahinkanat/ Ayşe İnan Alican	Yapı Kredi Yayınları/2013	
23	Limon Ağacının Şarkısı	Arslan Sayman/Deniz Üçbaşaran	Redhouse Yayınları/2008	
24	Piraye'nin Bir Günü	Arslan Sayman/Deniz Üçbaşaran	Yapı Kredi Yayınları/2013	
25	Değişimsever Bay Flux.	Kyo Maclear/Matte Stephens	Hep Kitap/2017	
26	Kitapkurdu Lily	Gillian Shields/Francesca Chessa	Kelime Yayınları/2011	
27	Düşünce Okuyan Kız Noona	Orit Gidalı/Aya Gordon Noy	1001 Çiçek/2016	
28	Ay'ı Kim Çaldı?	Helen Stratton Would/Vlad Gerasimov	Yapı Kredi Yayınları/2012	
29	Mini Mini Mualla	Emma Chichester Clark	Nesin Yayınevi/2010	
30	Ayılar Kitap Okumaz	Emma Chichester Clark	1001 Çiçek/2016	
31	Nasıl Başlar?	Silvana Tavano/Elma	Yapı Kredi Yayınları/2016	
32	Masal Battaniyesi	Ferida Wolff, Harriet May Savitz/Elena Odriozola	Nesin Yayınevi/2000	
33	Hiç Hata Yapmayan Kız	Mark Pett , Gary Rubinstein/Mark Pett	1001 Çiçek/2012	
34	Çilli	Marisa Nunez/Helga Bansch	Redhouse Yayınları/2006	Kidz
35	Çikolata	Marisa Nunez/Helga Bansch	Redhouse Yayınları/2007	Kidz
36	Zeynep'in Kırmızı Çizmeleri.	Francesca Chessa	İş Bankası Yayınları/2012	Kültür
37	Kim Bu Gelen?	Gökçe İrten	Günışığı Kitaplığı/2017	
38	Bu Bir Kitap	Lane Smith	Uçanbalık Yayıncılık/2015	
39	Bu Kış Kimse Üşümeyecek	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2015	
40	Meyveleri Kim Yemiş?	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2014	
41	Benekli Faremi Gördünüz Mü?	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2010	
42	Baloncu Dede ve Üç Küçük Yaramaz	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2010	
43	Ay Ne Zaman Gelecek	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2014	
44	Böğürtlen Cini ve Sarı Gaga	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2009	
45	Kırmızı Kanatlı Baykuş	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2012	
46	Pirinç Lapası ve Küçük Ejderha	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2011	
47	Guguklu Saatin Küçük Kuşu	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2017	
48	Babaannem Kime Benziyor	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2013	
49	Küçük Fare Bidi	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2012	
50	Farklı Ama Aynı	Feridun Oral	Yapı Kredi Yayınları/2015	
51	Komşu Teyze	Heinz Janisch ve Helga Bansch	Yapı Kredi Yayınları/2016	
52	Öpüçük Ne Renktir?	Rocio Bonilla	Günışığı Kitaplığı/2016	
53	Bremen Mızıkacıları	Grimm Kardeşler/Seçil Çokan	Yapı Kredi Yayınları/2016	
54	Dünyanın En Büyük Çiçeği	Jose Saramago/Joao Caetano	Kırmızı Kedi/ 2014	
55	Utku'nun Kalem	Filiz Özdem/Ayşın Delibaş Eroğlu	Yapı Kredi Yayınları/2015	
56	Yolculuk	Francesca Sanna	Taze Kitap/2016	
57	Nil Soru Soruyor	Seza Kutlar Aksoy/Serap Deliorman	Uçanbalık Yayınları, 2015	
58	Kırmızı Sarıyabeyaz	Brigitte Minne/Carll Cneut	Sarıgaga Yayıncılık/2013	
59	Öğretmenim Bir Canavar	Peter Brown	Hep Kitap/2017	

60	Arkadaşım Olacaksın	Peter Brown	Hep Kitap/2017
61	Nokta	Peter H. Reynolds	Altın Kitaplar/2014
62	Arkadaş	Akram Ghasempour/Nasim Azadi	Eğiten Kitap/2004
63	Bekçi Amos'un Hastalandığı Gün	Philip C. Stead/Erin E. Stead	Yapı Kredi Yayınları/2014
64	Acıkmadım Ki!	Rebecca Cobb	İş Bankası Kültür Yayınları/2015
65	Tombik Ayı Uyuyunca	Karma Wilson/Jane Chapman.	Pearson Longman/2012
66	Madeline Finn ile Kütüphane Köpeği	Lisa Papp	Hep Kitap/2017
67	Yavru Timsah Çipiti	Catherine Rayner	İş Bankası Kültür Yayınları/2017.
68	Mavi Balina'nın Mavi Şarkıları	Peter Carnavas	Hep Kitap/2017
69	Tohumun Rüyası	Nalan Özdemir Eren/Sahar Bardaie	Sarıgaga Yayıncılık/2014
70	Sirk	Chiara Carrer/ Antonio Ventura	Nesin Yayınevi/2017

Deney grubundaki çocukların aileleriyle daima iletişim halinde olunarak, ebeveynlerin ilgisi ve isteği canlı tutulmaya çalışılmıştır. Çocukların Diyalojik Okuma Programı süresince gelişimi de çok yönlü olarak takip edilmiştir. Diyalojik okumalarda kullanılan 70 adet resimli çocuk kitabından, 3'er kitaplık 10 grup ve 4'er kitaplık 10 grup olmak üzere toplam 20 kitap grubu oluşturulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde IBM SPSS 21 programı kullanılmıştır. Ön test-son test ortalamaları bağımlı ve bağımsız gruplar t-Testi kullanılarak analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde analiz sonuçları tablolaştırılarak sunulmuştur.

Tablo 3. Deney Grubu Bağımlı Örneklemler T-Testi Sonuçları

Test Türü	Gruplar	n	Ort.	S.	t
Sözcük Bilgisi	Ön-test	20	37.20	5.87	11.95*
	Son-test	20	42.35	5.53	
	Fark		5.15	1.93	
Ses Bilgisel Farkındalık	Ön-test	20	14.70	3.54	7.85*
	Son-test	20	19.20	3.87	
	Fark		4.50	2.56	
Harf Bilgisi	Ön-test	20	3.40	2.62	6.22*
	Son-test	20	5.85	3.26	
	Fark		2.45	1.76	
Dinlediğini Anlama	Ön-test	20	3.70	1.42	6.72*
	Son-test	20	5.45	1.19	
	Fark		1.75	1.16	
Erken Okuryazarlık Becerileri	Ön-test	20	59	9.48	12.12*
	Son-test	20	72.85	10.30	
	Fark		13.85	5.11	

*p < 0.05

Tablo 3 incelendiğinde, deney grubunun, sözcük bilgisi alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır ($p < .001$)

Deney grubunun, ses bilgisel farkındalık alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p < .001$)

Deney grubunun harf bilgisi alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .001$)

Deney grubunun dinlediğini anlama alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .001$)

Deney grubunun Erken okuryazarlık becerileri toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .001$)

Tablo 4. Kontrol Grubu Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları

Test Türü	Gruplar	n	Ort.	S.	t
Sözcük Bilgisi	Ön-test	19	36.42	5.35	4.80***
	Son-test	19	38.95	4.87	
	Fark		2.53	2.29	
Ses Bilgisel Farkındalık	Ön-test	19	13.74	3.28	3.31**
	Son-test	19	15.05	3.49	
	Fark		1.31	1.73	
Harf Bilgisi	Ön-test	19	1.90	1.88	3.68**
	Son-test	19	2.63	2.22	
	Fark		0.74	0.87	
Dinlediğini Anlama	Ön-test	19	4.58	1.61	2.11*
	Son-test	19	4.95	1.51	
	Fark		0.37	0.76	
Erken Okuryazarlık Becerileri	Ön-test	19	56.63	9.30	8.00***
	Son-test	19	61.58	9.09	
	Fark		4.95	2.70	

*** $p < .001$, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

Tablo 4 incelendiğinde, kontrol grubunun sözcük bilgisi alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .05$)

Kontrol grubunun, ses bilgisel farkındalık alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .001$)

Kontrol grubunun, harf bilgisi alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .001$)

Kontrol grubunun dinlediğini anlama alt testi toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < 0.05$)

Kontrol grubunun erken okuryazarlık becerileri toplam puan ortalamaları açısından son test puan ortalaması, ön test puan ortalamasından anlamlı olarak yüksektir ($p < .001$).

Analiz sonuçları incelendiğinde deney ve kontrol grubunda tüm alt testlerin puanlarında ve genel test puanında son ölçümde anlamlı bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubunun Puan Artışları

Test Türü	t-deney grubu	t-kontrol grubu
Sözcük Bilgisi	11.95***	4.80***
Ses Bilgisel Farkındalık	7.85***	3.31**
Harf Bilgisi	6.22***	3.68**
Dinlediğini Anlama	6.72***	2.11*
Erken Okuryazarlık Becerileri	12.12***	8.00***

***p < .001, **p < 0.01, *p < 0.05

Tablo 5 incelendiğinde, Diyalojik Okuma Programı uygulanan deney grubundaki çocukların sözcük bilgisi, ses bilgisel farkındalık, harf bilgisi, dinlediğini anlama ve erken okuryazarlık becerilerinde kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artış belirlenmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yaşamın ilk yıllarında çocuklara kitap okumanın yararları alan yazındaki çalışmalarla ortaya konmuştur. Çocuğun kendisine kitap okuyan yetişkinle iletişim halinde olması, çocuğun çeşitli dil ve iletişim becerilerini geliştiren okuma faaliyetleri, kitaptaki görseller ya da olaylar sayesinde dış dünya ile bağ kurmasına da fırsat sunmaktadır. Keleşyılmaz (2017), bireylerin uyarıcıları anlamlandırma sürecini, bildiklerinden, öğrendiklerinden, içinde buldukları kültürden ve koşullardan bağımsız yapmadığını, bir şeye karşı yargı oluşturulabilmesi, onun zihinde anlamlı hale gelebilmesi için kişide belirli bir birikim oluşmuş olması gerektiğini öne sürmüştür. Bu bilgi ve birikimin edinilmesi bağlamında Garzotto, Paolini ve Sabiescu (2010), çocuklarla okumanın, çocuğun farkındalıklarını artırdığını, dünyayı anlamlandırmasına olanak tanıdığını ve çocuklara iletişim kurmayı öğrettiğini belirtmiştir.

Yapılan bazı çalışmalarda da okumaların, çocukların üretkenliğini artırdığı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiği ortaya çıkmıştır (Garzotto, Paolini ve Sabiescu, 2010; Masataka, 2009; Morgan, 2013). Kitaplar içerdiği görseller aracılığıyla da işlevsel olarak bu becerilerin oluşmasını destekler niteliktedir (Akçum, 2005). Sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarıyla yapılan bir çalışmada Wasik ve Bond (2001), okuma sırasında kitapta adı geçen nesnelere, çocuklara üç boyutlu görselleri gösterilerek etkinliğe devam edilmesinin, çocukların sözcük bilgisinde artış sağladığı, ayrıca okuma etkinliklerinin çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerini de olumlu etkilediği sonucunu ortaya koymuşlardır (Turan ve Topçu, 2018). Okul öncesi dönemde çocukların sosyal, bilişsel ve dil becerilerinin gelişiminde okul öncesi öğrenme ortamlarının etkisi göz ardı edilemez ölçüdedir. Nitekim son yıllarda yerli alanyazında yapılan araştırmalar da okul öncesi kurumlarda öğretmenlerin dil becerilerinin, kavram gelişiminin ve çeşitli sosyal becerilerin gelişimini desteklemek için en fazla Türkçe-dil etkinlikleri kapsamında birlikte okuma etkinliklerini kullandıkları görülmüştür (Alışkan ve Güneşli, 2016; Erdoğan, Altınkaynak ve Erdoğan, 2013; Keskin ve Ömeroğlu, 2015; Şimşek, 2017). Literatürde çocukların okuryazarlık becerilerinin ev ortamında yetişkinler tarafından desteklenmesi bağlamında yapılacak girişimleri ve sonucunda edinilen okuryazarlık kazanımlarını ifade etmek için ‘aile okuryazarlığı’ terimi kullanılmıştır. Çocukların okuryazarlık becerilerinin yalnızca eğitsel ortamlar aracılığıyla edinmelerinin yetersiz olduğu görüşünden doğan ‘aile okuryazarlığı’ kavramının Taylor tarafından ilk defa 1983’de kullanılması, gelişen okuryazarlık yaklaşımının ortaya çıkışı ile paralellik göstermektedir (Emre, 2017).

Araştırmalarda çocuklarla birlikte okuma faaliyetlerinin öğrenme çıktıları açısından önemli bir etkeninin de okuma sırasında kullanılan yöntem ve teknikler olduğu görülmüştür (Saracho ve Spodek, 2010; Wasik, Hindman ve Snell, 2016; Wesseling, Christmann ve Lachmann, 2017; LaCour, McDonald, Tissingtonb ve Thomason, 2013; Sutton, Sofka, Bojczyk ve Curenton, 2007; Dunning ve Mason, 1984; Green ve Harker; 1982; Morrow, 1988; Peterman, Dunning ve Mason, 1985; Şimşek, 2017; Turan ve Topçu; 2018). Trivette ve Dunst (2007), çocuğun okuryazarlık becerilerini geliştirmenin en etkili yollarından birinin diyalojik kitap okuma olduğunu belirtmiştir. Penimonti ve Justice (2010), diyalojik okumanın kelime bilgisi ve dinlediğini anlama becerilerinin gelişiminde; Cunningham ve Zibulsky (2011) diyalojik okumanın çocukların ifade edici dil becerilerinde önemli artışlar sağladığını bulgulamışlardır. Juel (1988), yaptığı boylamsal bir çalışmanın sonucunda birinci sınıfın sonunda okuma başarısı düşük bir çocuğun, dördüncü sınıfın sonunda zayıf bir okuyucu olarak kalma olasılığının %88 olduğunu bildirmiştir (Justice ve Pullen, 2003). Ayrıca bazı çalışmalarda çocukların okula başladıklarında gösterdikleri okumayı öğrenme başarısı, erken çocuklukta edindiği okuryazarlık becerileri ile doğru orantılı tespit edilmiştir (Baydar, Brooks-Gunn ve Furstenberg, 1993; Whitehurst ve Lonigan, 1998). Diyalojik okumanın, ebeveyn çocuk arasındaki iletişimi artırarak, ebeveyn ve çocuk arasında kurulan bağ yoluyla çocukların, sosyal, psikolojik, hatta bilişsel gelişimine önemli etkileri olduğu görülmektedir (Cooper, Vally vd., 2014). Ebeveynler ve profesyoneller birlikte çalıştıkça, her bir çocuk için mümkün olan en iyi öğrenme çıktılarını üretebilirler (Menlove, Dickson vd., 2013). Kaiser ve Roberts (2011) yaptıkları çalışmayla, diyalojik okumanın, konuşma bozukluğu olan çocukların eğitiminde oldukça etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Diyalojik okumanın zorunlu göçe maruz kalmış, göç etmiş çocukların yeni bir dili öğrenmesinde de önemli olduğu, dilin öğrenilmesinde en önemli faktör olan sözcük bilgisinin (diyalojik okuma yoluyla etkin bir şekilde edinildiği ve diyalojik okumanın ikinci bir dil öğrenen çocukların okuma becerilerini kazanmasını kolaylaştırdığı araştırmalarla saptanmıştır (Brannon ve Dauksas, 2012; Collins, 2005; Brannon ve Dauksas, 2012; Chow, McBride-Chang ve Cheung, 2010).

Çocukların okuryazarlık becerilerini destekleyen okuryazarlık müdahaleleri ile çocuklardaki başarısızlığa neden olabilecek risk faktörleri engellenebilir. Diyalojik okuma çalışmaları, dil becerileri bakımından akranlarından geride olan çocukların dil gelişimlerini desteklemek amacı ile kullanılabilir. Sosyal dezavantajı olan çocuklar için ihtiyaç analizi yapılarak ihtiyaçları doğrultusunda diyalojik okuma programları geliştirilip uygulanabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın yapılması için İnönü Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan 2019/11-1 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Çalışmanın birinci yazarı, veri toplama, veri işleme, çalışma grubunun belirlenmesi, iteratür taraması ve yazma işlemlerini gerçekleştirmiştir. İkinci yazar ise çalışma planının oluşturulması, araştırma modeli, sonuç, özet, öneri, denetim, tasarım, eleştirel inceleme konularında katkı sağlamıştır.

Destek Beyanı

Bu çalışma, herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından desteklenmemiştir. Makale ile ilgili herhangi bir finansal kaynaktan yararlanılmamıştır.

Çıkar Beyanı

Bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Aaron, P.G. (1997). The Impending Demise Of The Discrepancy Formula. *Review of Educational Research*, 67(4):345-60.
- Akçum, E. (2005). 5-6 Yaş Çocuklarının Yaratıcılık ve Öğrenime Hazır Oluş Düzeylerine Okul Öncesi Eğitimin Etkisinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Bölümü. [Doktora tezi].
- Alışkan, E.E. & Güneyli, A. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Türkçe Dil Etkinliklerine İlişkin Görüşleri: Lefkoşa Örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(3): 348- 71.
- Aram, D. & Levin, I. (2002). Mother-Child Joint Writing And Storybook Reading: Relations With Literacy Among Low Ses Kindergarteners. *Merrill-Palmer Quarterly*, 48:202-24.
- Arnold, DH, Lonigan CJ, Whitehurst GJ & Epstein JN. (1994). Accelerating Language Development through Picture Book Reading: Replication and Extension to a videotape training format. *Journal of Educational Psychology*, 86(2): 235-43.
- Avcı, S, & Yüksel, A. (2011). Cognitive and Affective Contributions Of Reading Books According To Reading Circle Method. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 11(3): 1285-300.
- Baydar, N, Brooks-Gunn J, & Furstenberg FF. (1993). Early Warning Signs Of Functional Illiteracy: Predictors in Childhood and Adolescence. *Child Development*, 64: 815-29.
- Bıçakçı, MY, Er S, & Aral N. (2018). Etkileşimli Öykü Kitabı Okuma Sürecinin Çocukların Dil Gelişimi Üzerine Etkisi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1): 201-8.
- Bıçakçı, MY, Er S, & Aral N. (2017). Views of Mothers Regarding Interactive Book-Reading Process to Their Children. *Education & Science/Eğitim ve Bilim*, 42: 191.
- Blum, HT, Lipsett LR, & Yocom DJ. (2002). Literature circles: A Tool For Self Determination in One Middle School Inclusive Classroom. *Remedial and Special Education*, 23(2): 99-108.
- Brannon, D, & Dauksas L. (2012). Studying the Effect Dialogic Reading Has on Family Members' Verbal Interactions during Shared Reading. *SRATE Journal*, 21(2): 9-20
- Bus, GA, Ijzendoorn HM, & Pellegrini DA. (1995). Joint Book Reading Makes for Success in Learning, to Read: A Meta-Analysis on Intergenerational Transmission of Literacy. *Review of Educational Research*, 65:1-21.
- Büyüköztürk, Ş, Çakmak, EK, Akgün, ÖE, Karadeniz, Ş, & Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Chen, J, Pisani, L, White, S, & Soroui J. (2012). Parental Engagement in Early Childhood Education at Home. *Reading Psychology*, 33(6): 497-524.
- Chiang, M, & Huang C. (2005). The Effectiveness of Literature Circles in EFL Setting: A Classroom Investigation. In The Proceedings of 2005 International Conference and Workshop on TEFL ve Applied Linguistics.
- Chow, B, McBride-Chang C, & Cheung H. (2010). Parent-Child Reading in English as a Second Language: Effects on Language and Literacy Development of Chinese Kindergarteners. *Journal Of Research In Reading*, 33(3): 284-301.
- Collins, MF. (2005). ESL preschoolers' English Vocabulary Acquisition From Storybook Reading. *Reading Research Quarterly*, 40(4): 406-8.
- Cooper, PJ, Vally, Z, Cooper, H, Radford, T, Sharples, A, Tomlinson, M, & Murray, L. (2014). Promoting Mother–Infant Book Sharing and Infant Attention And Language

- Development In An Impoverished South African Population: A Pilot Study. *Early Childhood Education Journal*, 42(2): 143-52.
- Crain-Thoreson, C, & Dale PS. (1999). Enhancing Linguistic Performance: Parents and Teachers As Book Reading Partners For Children With Language Delays. *Topics in Early Childhood Special Education*, 19(1): 28-39.
- Cunningham, AE, & Zibulsky, J. (2011). *Tell me a Story: Examining the Benefits of Shared Reading*. In SB Neuman, DK. Dickinson (Eds.). *Handbook of early literacy research*, 3:396-411.
- Cunningham, EA, & Stanovich EK. (1997). Early Reading Acquisition and its Relation to Reading Experience And Ability 10 Years Later. *Developmental Psychology*, 33: 934-45.
- Dickinson, DK, & McCabe, A. (2001). Bringing it All Together: The Multiple Origins, Skills And Environmental Supports Of Early Literacy. *Learning Disabilities Research and Practice*, 16(4):186-202.
- Dunning, D, & Mason J. (1984). An Investigation Of Kindergarten Children's Expressions Of Story Characters' Intentions. In 34th Annual Meeting of the National Reading Conference.
- Elliott, A. (2006). *Early Childhood Education. Pathways to Quality And Equity For All Children*. ACER Press.
- Emre, O, & Çalışkan Z. (2017). Literacy Wissen der Erzieher/Innen und Ihre Umsetzung im Kindergarten. *The Journal of Academic Social Science*, 5 (44): 52-63.
- Emre O. (2017). Sesli Kitap Okuma Etkinliğinde, Annenin Kültürel Sermayesinin Çocuğun Okul Öncesi Okuryazarlık Gelişimine Etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 5(10): 235-55.
- Emre, O. (2019). Literacy-Förderung von Kindern Türkischstammiger Mütter in Deutschland. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1): 162-77.
- Erdoğan, NI, Atan A, Asar H, Mumcular F, Yüce A, Kıraç M, & Kilimlioğlu Ç. (2016). Ebeveyn ve Öğretmenlerin Birlikte Hikâye Okuma Etkinliklerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*: 15(1): 125-135.
- Erdoğan, T, Altınkaynak ŞÖ, & Erdoğan Ö. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okuma-Yazmaya Hazırlığa Yönelik Yaptıkları Çalışmaların İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(4): 1188-1199.
- Evans, MA, Williamson K, & Pursoo T. (2008). Preschoolers' Attention To Print During Shared Book Reading. *Scientific Studies of Reading*, 12(1):106-29.
- Fleury, VP, Miramontez SH, Hudson RF, & Schwartz IS. (2014). Promoting Active Participation In Book Reading For Preschoolers With Autism Spectrum Disorder: A Preliminary Study. *Early Childhood Education*, 30(3): 273-88.
- Galda, L, & Cullinan BE. (1991). *Literature for Literacy: What Research Says About The Benefits Of Using Trade Books in The Classroom*. In J Flood, JM Jensen, D Lapp, JR Squire (Eds.). *Handbook of research on teaching the English language arts*.
- Garzotto, F, Paolini, P, & Sabiescu, A. (2010). Interactive Storytelling For Children. International Conference on Interaction Design and Children (IDC), 356-59.
- Green, JL, & Harker, JO. (1982). Reading to children: A Communicative Process. Reader meets author/Bridging the gap: A psycholinguistic and sociolinguistic perspective: 196-221.

- Halat, AA. (2017). 5-6 Yaş Grubu Çocuklara Paylaşma, İş Birliği ve Sorumluluk Değerlerinin Kazandırılmasında Etkileşimli Kitap Okuma Tekniğinin Etkililiğinin İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı. [Yüksek lisans tezi], Gazi Üniversitesi.
- Hindman, AH, Connor, CM, Jewkes, AM, & Morrison, FJ. (2008). Untangling the Effects Of Shared Book Reading: Multiple Factors And Their Associations With Preschool Literacy Outcomes. *Early Childhood Research Quarterly*, 23(3): 330-50.
- Hindman, AH, Skibbe, LE, & Foster, TD. (2014). Exploring the Variety Of Parental Talk During Shared Book Reading And its Contributions To Preschool Language And Literacy: Evidence from the Early Childhood Longitudinal Study-Birth Cohort. *Reading and Writing*, 27(2): 287-313.
- Isbell, R, Sobol, J, Lindauer, L, & Lowrance, A. (2004). The Effects Of Storytelling And Story Reading On The Oral Complexity And Story Comprehension Of Young Children. *Early Childhood Education Journal*, 32(3): 157-63.
- Jafari, SM, & Mahadi TST. (2016). The Best Method Of Reading Story Books To Children. *British Journal of Psychology Research*, 4(3):1-8.
- Juel, C. (1988). Learning to Read And Write: A Longitudinal Study Of Fifty-Four Children From First Through Fourth Grade. *Journal of Educational Psychology*, 80: 437-47.
- Justice, LM, & Pullen, PC. (2003). Promising Interventions for Promoting Emergent Literacy Skills Three Evidence-Based Approaches. *Topics in Early Childhood Special Education*, 23(3): 99-113.
- Kaiser, A, & Roberts M. (2011). Advances in Early Communication And Language İntervention. *Journal Of Early Intervention*, 33(4): 298-309.
- Kargın, T, Ergül C, Büyüköztürk Ş, & Güldenoğlu B. (2015). Anasınıfı Çocuklarına Yönelik Erken Okuryazarlık Testi (EROT) Geliştirme Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 16(03): 237-68.
- Keleşyılmaz, A. (2017). Endüstriyel Tasarım Eğitiminde Ürün Anlambilimi Konusunun Yeri, Önemi ve Özellikleri: Türkiye'deki Okullar Üzerine Bir Araştırma. Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstri Ürünleri Tasarımı Anabilim Dalı. [Yüksek lisans tezi].
- Keskin, F, Ömeroğlu E, & Okur A. (2015). 0-6 Yaş Arasındaki Çocuklara Sözcük Öğretimi İle İlgili Çalışmaların İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1): 80-95.
- LaCour, M, McDonald C, Tissington L, & Thomason G. (2013). Improving Pre-Kindergarten Children's Attitude and Interestin Reading Through A Parent Workshop On The Use Of Dialogic Reading Techniques. *Reading Improvement*, 50(1): 1-11.
- LeRoux KD. (2013). Does Parent İmplemented Dialogic Reading Strategies Increase Vocabulary Acquisition in Preschool Aged Children. Education Curriculum and Instruction Option, Master of Arts. California State University.
- Loniga,n CJ,. & Whitehurst GJ. (1998). Relative Efficacy Of Parent and Teacher İnvolvement in A Shared-Reading İntervention For Preschool Children From Low Income Backgrounds. *Early Childhood Research Quarterly*, 13(2): 263-90.
- Masataka, N. (2009). *Development of Reading Ability is Facilitated by Intensive Exposure to A Digital Children's Picture Book*. *Frontiers in Psychology*, 5: 396.
- Menlove, M, Dickson S, Hall T, Okroy SJ, Nink C, Cox K, Rasmussen L, & Taylor-Christensen C. (2013). Utah's Early Childhood Core Standards, Salt Lake City Utah: Utah State Office of Education.

- Meraki, Z, & Yıldız Bıçakçı M. M Yıldız Bıçakçı (ed.). (2015). *Bebeklik ve İlk Çocukluk Döneminde Erken Müdahale, Bebeklik ve İlk Çocukluk Döneminde (0-36 Ay) Gelişim, Duyuların Gelişimi ve Desteklenmesi*. Eğitim Kitap.
- Miller, L, Blackstock J, & Miller R. (1994). An Exploratory Study into the Use of CD-Rom Storybooks. In *Computer Assisted Learning: Selected Contributions from the CAL'93 Symposium*.
- Mizerka, PM. (2000). *The impact of Teacher-Directed Literature Circles Versus Student-Directed Literature Circles On Reading Comprehension At The Sixth-Grade Level*. Institute: University of Illinois at Urbana-Champaign. Doctor of Educations.
- Mol, S. E., Bus, A. G., de Jong, M. T., & Smeets, D. J. H. (2008). Added Value Of Dialogic Parent-Child Book Readings: A Meta-Analysis. *Early Education & Development*, 19(1): 7-26.
- Morgan, H. (2013). Multimodal Children's E-Books Help Young Learners in Reading. *Early Childhood Education Journal*, 41(6): 477-83.
- Morrow LM. (1988). Young children's responses to one-to-one story readings in school settings. *Reading Research Quarterly*, 23(1): 89-107.
- Penimonti, JM, & Justice LM. (2010). Teachers' Use Of Scaffolding Strategies During Read Alouds in The Preschool Classroom. *Early Childhood Education Journal*, 37: 241-48.
- Peterman, CL, Dunning D, & Mason J. (1985). A Storybook Reading Event: How A Teacher's Presentation Affects Kindergarten Children's Subsequent Attempts To Read From The Text. In 35th annual meeting of the National Reading Conference.
- Reese, E, Sparks, A, & Leyva, D. (2010). A Review Of Parent Interventions For Preschool; Children's Language And Emergent Literacy. *Journal of Early Childhood Literacy*, 10: 97-117.
- Saracho, ON, Spodek, B. (2010). Parents and Children Engaging in Storybook Reading. *Early Child Development and Care*, 180(10): 1379-89
- Scarborough, HS. (2001). Handbook of Early Literacy Research. IN SB Neuman, DK Dickinson (Eds.). *Connecting early language and literacy to later reading (dis)abilities: Evidence, theory, and practice*. New York NY, Guilford Press: 97-110
- Silvern, S. (1985). Parent Involvement And Reading Achievement: A Review Of Research And Implications For Practice. *Childhood Education*, 62: 48-50.
- Snow, CE, Burns MS, & Griffin P. (1998). *Preventing Reading Difficulties in Young Children*. Washington DC, National Academy Press.
- Snow, CE, & Ninio, A. (1994). *The Contracts of Literacy: What Children Learn From Learning To Read Books*. In WH Teale and E Sulzby (Eds.). *Emergent literacy: Reading and writing*. Norwood NJ, Ablex Publishing Corporation.
- Sönmez, V, & Alacapınar, FG. (2014). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara, Anı Yayıncılık: 139-42.
- Stabile, C. (2009). *Are Literature Circles An Effective Reading Strategy For Struggling Readers?* Unpublished masters's thesis. Ohio University.
- Sutton, MM, Sofka, AE, Bojczyk, KE, & Curenton SM. (2007). *Assessing the Quality of Storybook Reading*. KL Pence (Ed.). *Assessment in Emergent Literacy*. CA, Plural Publishing.
- Şimşek, ZC. (2017). *Farklı Kitap Okuma Tekniklerinin 48-66 Ay Grubu Çocuklarının Dil Gelişimine Olan Etkileri*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, [Doktora tezi].

- Turan, F, & Topçu ZG. (2018). Erken Okuryazarlık Üzerinde Paylaşımlı Kitap Okumanın Rolü: Okul ve Ev Ortamı Açısından Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(1): 11-33.
- Uyanık, Ö, & Kandır A. (2010). Okul Öncesi Dönemde Erken Akademik Beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2): 118-34.
- Valdez-Menchaca, MC, & Whitehurst, GJ. (1992). Accelerating Language Development Through Picture Book Reading: A Systematic Extension to Mexican Day Care. *Developmental Psychology*, 28:1106-14.
- Wasik, BA, & Bond, MA. (2001). Beyond the Pages of a Book: Interactive Book Reading And Language Development in Preschool Classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 93(2): 243.
- Wasik, BA, Hindman, AH, & Snell, EK. (2016). Book Reading And Vocabulary Development: A Systematic Review. *Early Childhood Research Quarterly*, 37: 39-57.
- Wesseling, PB, Christmann, CA, & Lachmann, T. (2017). Shared Book Reading Promotes Not Only Language Development, But Also Grapheme Awareness in German Kindergarten Children. *Frontiers in Psychology*, 8: 364.
- What Works Clearinghouse. (2006). *Dialogic Reading*. WWC Intervention Report, October.
- What Works Clearinghouse. (2010). *Dialogic Reading*. WWC Intervention Report, April.
- What Works Clearinghouse. (2007). *Interactive Shared Book Reading*. WWC Intervention Report, January.
- What Works Clearinghouse. (2006). *Shared Book Reading*. WWC Intervention Report, September.
- Whitehurst GJ, Arnold DS, Epstein JN, Angell AL, Smith M, & Fischel JE. (1994). A Picture Book Reading intervention In Day Care And Home For Children From Low-income Families. *Developmental Psychology*, 30:679-89.
- Whitehurst, GJ, Epstein JN, Angell AL, Payne AC, Crone DA, & Fischel JE. (1994). Outcomes Of An Emergent Literacy Intervention in Head Start. *Journal of Educational Psychology*, 86: 542-55.
- Whitehurst, GJ, Falco, F, Lonigan, CJ, Fischel, JE, DeBaryshe, BD, Valdez-Menchaca, MC, & Caulfield, M. (1988). Accelerating Language Development through Picture Book Reading. *Developmental Psychology*, 24(4):552-58.
- Whitehurst, GJ. & Lonigan, CJ. (1998). Child Development and Emergent Literacy. *Child Development*, 69: 848-72.
- Zevenbergen, AA, & Whitehurst, GJ. (2003). *Dialogic Reading: A Shared Picture Book Reading Intervention for Preschoolers*. On Reading Books toC: Parents and Teachers, 177-200.

EXTENDED ABSTRACT

Studies in recent years have shown that the dialogic reading-based educational activities made for children between the ages of 2 and 6 have increased children's vocabulary, phonetic awareness, sentence knowledge, reading (listening) comprehension and have affected the language skills, which are the basis of developing literacy. It has been planned that the study contributing to the related literature by a list of children's books, including 70-books, prepared according to international standards would become a source regarding early literacy skills, shared reading techniques and dialogic reading-based studies that have increased in recent years in our country. There was not any study seeking an answer with quantitative data to what extent early literacy skills, which was proved by longitudinal studies to form a basis for advanced academic skills, can be acquired through the dialogic reading method, which is used as a planned, conscious and purposeful activity. For this reason, this study aimed to investigate the effect of dialogic reading on early literacy skills of five-six years old children. In this study, an experimental design was carried out by using a pre-test-post-test control group model. The difference of experimental research from other types of research is that the researcher can manipulate independent variables. The population of the study consisted of the children, residing in the center of Malatya province, aged five-six, did not enrol in a primary school, showing a normal development. The sample of the study was specified in accordance with "purposeful study groups/case study group" methods. In order to ensure study's efficiency, to provide an easy transfer of the materials, used in the study, among the subjects and to control the study in an effective manner, the sample of the study consisted of a total of 40 children, twenty of whom were in the experimental group while twenty of them were in the control group, who were enrolled in a pre-school affiliated to Malatya Provincial Directorate of National Education in 2018-2019 school year". "Test of Early Literacy (TEL)" and "Child Recognition Form" were used in order to collect data. In order to measure children's early literacy skills, EROT was administered to children by the researcher as part of the pre-test and post-test. Test was applied to each child individually and administration was carried out in a quiet place so that children could collect their attention. It was first talked to children before test administrations to relax them. While tests were introduced to children, they were allowed to examine books and pages. They were also allowed to leave test environment to provide their needs. Short conversations were made with the children, whose attention was distracted by other issues and who wanted to talk, thus, they were enabled to continue their tests by appropriate methods. In such cases, if it was in the middle of a section, explanations about what to do were made comprehensively, as at the beginning of the section. The children in the experimental group were administered the Dialogic Reading Program. Children were read a total of seventy children's picture books, seven books a week, by their parents using the dialogic reading method for ten weeks under the Dialogic Reading Program, which was the independent variable of the study.

After creating the required sample for the study, the place of the dialogic reading method in education, its effects on future lives and how this method can be administered to children were presented to the parents of the children, who would participate in the study, by the first researcher at an independent kindergarten school affiliated to Malatya Provincial Directorate of National Education under a seminar lasted for 2 days. The books used in the study were published as preschool children's picture books, offered for sale, having banderoles, of which author and publisher were specified, and classified in categories of 3 years, 4 years, 5 years, 6 years and over. In order to analyze the data obtained in the study, IBM SPSS Statistics 21 package program was utilized. Dependent and independent groups t-tests were administered to compare the pre-test and post-test mean scores of the experimental and control groups. The research results suggested that the posttest mean score of the experimental group in terms of vocabulary subtest total mean score was found to be significantly higher than the mean score of pretest. The posttest mean score of the experimental group regarding phonetic subtest total mean score was determined to be significantly higher than the mean score of pretest. The posttest mean score of the experimental group regarding total mean score of letter knowledge subtest was specified to be significantly higher than the mean score of pretest. The posttest mean score of the experimental group related to total mean score of listening comprehension subtest was concluded to be significantly higher than the mean score of pretest. The posttest mean score of the experimental group in terms of total mean score of early literacy subtest was found to be significantly higher than the mean score of pretest. There was a difference between the increases in the mean test scores of the experimental and control groups, which supported the hypothesis of the research. The mean scores of vocabulary, phonetic awareness, letter knowledge, listening comprehension and early literacy skills of the children in the experimental group, to whom the Dialogic Reading Program was administered, increased more in all sub-dimensions and total score compared to the scores of the control group. In this regard, children's risk of developing success can be prevented by literacy interventions, such as the dialogic reading, supporting children's acquisition of literacy skills, within the borders of education and training.